

Cuvânt-înainte

Cuvântul de început este întotdeauna greu de găsit, mai ales după ce constăți că problematica abordată a făcut obiectul cercetării pentru iluștri juriști, profesori și cercetători ai dreptului comercial, care au adus contribuții extrem de valoroase la formarea și dezvoltarea acestui domeniu care, alături de dreptul civil, alcătuiește bazele marii ramuri a dreptului privat.

Dimensiunea vastă a temei, precum și varietatea instituțiilor analizate, au constituit prilejul cercetării și acumulării celor mai valoroase idei și opinii exprimate în doctrina dreptului românesc și în mod special în cea a dreptului comercial, la care se adaugă un studiu al jurisprudenței cristalizate de-a lungul anilor, începând de la adoptarea Codului de comerț de la 1887 și până la momentul actual.

Structura lucrării, precum și metoda după care au fost analizate instituțiile ce fac obiectul studiului, s-a făcut după o logică firească, menită să răspundă în principal cerințelor de ordin practic. (De altfel, și construcțiile juridice au constituit întotdeauna răspunsul la nevoi reale, concrete, fiind totdeauna efecte la cerințe, după cum însăși evoluția dreptului pleacă de la practică și ... se întoarce la ea!)

Specificul obligațiilor comerciale a fost evidențiat după realizarea unui studiu comparativ între cele două categorii de obligații, respectiv între obligațiile civile și cele comerciale. Analiza instituțiilor juridice în care se regăsesc cele două feluri de obligații a vizat numai acele aspecte care interesau problematica abordată. Celelalte aspecte, fie au fost prezentate succint, fie au fost scoase în totalitate din sfera investigației.

Prin maniera în care am tratat problemele teoretice și practice ce s-au cristalizat în doctrină și jurisprudență, în materia obligațiilor comerciale, am ținut să subliniez cele mai valoroase idei, opinii și

soluții care au stat la baza nașterii și evoluției instituțiilor juridice analizate. Nu lipsesc din lucrare nici observațiile critice referitoare la unele soluții și opinii exprimate în doctrină și jurisprudență, susținute prin argumente personale.

Studiile și cercetările efectuate mi-au permis să identific anumite norme juridice devenite anacronice în raport cu stadiul actual al evoluției societății, precum și câteva lacune și inadvertențe de reglementare întâlnite în materia raporturilor juridice obligaționale analizate, care apoi au fost urmate de formularea unor propuneri *de lege ferenda*.

Cu privire la anumite particularități ale obligațiilor comerciale analizate, concluziile formulate au avut ca reper și modelul altor țări europene, inclusiv legislația, doctrina și jurisprudența acestora.

Și, într-un final, trebuie să fiu de acord că orice demers ce își propune o asemenea temă, nu poate fi considerat niciodată ca fiind încheiat.

Autorul

Cuprins

Titlul I. Considerații generale privind obligațiile civile.....	1
<i>Secțiunea I. Noțiunea de obligație. Terminologie</i>	<i>1</i>
<i>Secțiunea II. Raportul juridic obligațional.....</i>	<i>7</i>
§1. Subiectele raportului juridic obligațional.....	7
§2. Conținutul raportului juridic obligațional	9
§3. Obiectul raportului juridic obligațional	9
§4. Sancțiunea obligației (sanctio praecepti juris).....	13
<i>Secțiunea III. Clasificarea obligațiilor civile</i>	<i>15</i>
§1. Clasificarea obligațiilor după izvoare	16
§2. Clasificarea obligațiilor după obiectul lor, respectiv după natura prestației datorate de debitor.....	16
§3. Clasificarea obligațiilor după sancțiunea lor.....	19
§4. Clasificarea obligațiilor după opozabilitatea lor	21
§5. Clasificarea obligațiilor după afectarea lor de modalități	22
§6. Clasificarea obligațiilor după alte criterii	24
Titlul II. Obligațiile în sistemul dreptului comercial.....	25
<i>Secțiunea I. Considerații privind raporturile dintre dreptul civil și dreptul comercial.....</i>	<i>25</i>
<i>Secțiunea II. Noțiunea obligației comerciale</i>	<i>33</i>
Titlul III. Particularitățile obligațiilor comerciale.....	35
Capitolul I. Reguli speciale privind formarea obligațiilor comerciale	35
<i>Secțiunea I. Principiul libertății contractuale.....</i>	<i>35</i>

§1. Noțiune.....	35
§2. Limite aduse principiului libertății contractuale.....	38
A. Contractele de adeziune. Clauzele abuzive	38
B. Contractele cu clauze obligatorii prevăzute de lege.....	39
<i>Secțiunea II. Formarea obligațiilor comerciale.....</i>	<i>40</i>
§1. Acordul de voință	40
§2. Contractul încheiat între prezenți	41
§3. Contractul între persoane depărtate (<i>inter absentes</i>)	41
<i>Secțiunea III. Oferta de a contracta și acceptarea ofertei.....</i>	<i>42</i>
§1. Oferta de a contracta	42
§2. Acceptarea ofertei	43
§3. Revocarea ofertei și acceptării ofertei.....	44
A. Expunere succintă a teoriilor care întemeiază răspunderea pe actul juridic al ofertei	46
B. Teoriile care întemeiază răspunderea pe fapte juridice exterioare ofertei	47
<i>Secțiunea IV. Momentul încheierii contractului între absenți</i>	<i>48</i>
§1. Importanța determinării momentului perfectării contractului	48
§2. Sisteme (teorii) referitoare la determinarea momentului încheierii contractului între persoane depărtate	49
A. Sistemul emisiunii declarației de voință	49
B. Sistemul expediției acceptării	50
C. Sistemul recepțiunii	50
D. Sistemul cunoașterii acceptării (informațiunii)	51
§3. Încheierea contractelor unilaterale între persoane depărtate	53
<i>Secțiunea V. Încheierea contractelor comerciale prin mijloace electronice</i>	<i>53</i>
§1. Încheierea contractelor comerciale la distanță	53
§2. Comerțul electronic	57

Capitolul II. Reguli speciale privind executarea obligațiilor comerciale	60
<i>Secțiunea I. Solidaritatea codebitorilor</i>	<i>60</i>
§1. Considerații privind obligațiile cu pluralitate de subiecte	60
§2. Obligațiile divizibile	61
§3. Obligațiile indivizibile și obligațiile în solidum	62
A. Obligațiile indivizibile (în sens restrâns)	63
B. Obligațiile în solidum	65
§4. Solidaritatea în dreptul civil	67
A. Solidaritatea activă	68
B. Solidaritatea pasivă (între debitori)	69
1. Trăsăturile juridice ale obligației solidare pasive	71
2. Efectele solidarității pasive	72
3. Încetarea solidarității pasive	76
§5. Solidaritatea în dreptul comercial	77
A. Prezumția de solidaritate a codebitorilor comerciali	77
B. Solidaritatea legală și convențională	79
C. Cazuri de solidaritate legală care nu pot fi înlăturate prin voința părților	80
D. Condițiile de existență ale solidarității comerciale	90
E. Extinderea prezumției de solidaritate asupra fidejursorului care garantează o obligație comercială	92
<i>Secțiunea II. Curgerea de drept a dobânzilor</i>	<i>95</i>
§1. Înțelesul noțiunii de dobândă	95
§2. Reglementarea dobânzilor în materie civilă	96
A. Dobânda în obligațiile care-și au izvorul în contracte	96
B. Dobânda în obligații bănești izvorâte din fapte ilicite	99
C. Dobânda în obligații născute din fapte licite	100

§3. Dobânzile în materie comercială	101
A. Condițiile cerute pentru aplicarea prevederilor art. 43 C. com.	103
B. Regimul juridic al dobânzii legale în materie comercială, din perspectiva noilor reglementări cuprinse de O.G. nr. 9/2000	105
§4. Anatocismul în materie comercială	110
§5. Corelația dintre dobânzi și daune-interese	112
§6. Cumulul dobânzilor cu penalitățile	114
<i>Secțiunea III. Interdicția acordării termenului de grație</i>	<i>114</i>
§1. Termenul de grație în dreptul civil	114
§2. Interdicția acordării termenului de grație în materie comercială	117
§3. Concluzii referitoare la interzicerea acordării termenului de grație	119
§4. Clauza solve et repete	122
<i>Secțiunea IV. Interzicerea retractului litigios</i>	<i>124</i>
§1. Considerații privind vânzarea de drepturi litigioase	124
§2. Exercitarea retractului litigios	128
A. Condiții necesare pentru exercitarea retractului litigios	129
§3. Efectele exercitării retractului litigios	131
§4. Retractable litigios nu poate fi exercitat când se cedează un drept derivând dintr-un fapt comercial - art. 45 C. com.	132
<i>Secțiunea V. Libertatea probațiunii în dreptul comercial</i>	<i>134</i>
§1. Considerații introductive	134
§2. Reglementarea probelor în dreptul civil și în dreptul comercial	135
§3. Regimul probațiunii în dreptul civil și în dreptul comercial	137
A. Probațiunea în dreptul civil. Caracteristici	137
B. Probațiunea în dreptul comercial. Caracteristici	140
§4. Probele în materie comercială	142

A. Probele dreptului comun	142
1. Proba cu înscrisuri	142
2. Proba cu martori	159
3. Prezumțiile	164
4. Mărturisirea (recunoașterea). Interogatoriul	167
5. Expertiza	173
6. Cercetarea la fața locului	176
B. Probele specifice dreptului comercial	177
1. Facturile acceptate	177
2. Corespondența	180
3. Telegramele	185
4. Registrele comerciale	188
C. Mijloace moderne de comunicare	195
1. Comunicările prin telex și telefax	196
2. Înregistrările electronice	196
D. Convențiile asupra probei. Sarcina probei	198
E. Considerații privind admisibilitatea și administrarea probelor. Cercetarea procesului în cazul administrării probelor de către avocați	199
<i>Secțiunea VI. Considerații privind prețul și locul executării obligațiilor comerciale</i>	<i>206</i>
§1. Prețul în obligațiile comerciale	206
A. Adevăratul preț sau prețul curent	206
B. Moneda de plată a prețului	207
§2. Locul executării obligațiilor comerciale	208
A. Executarea obligațiilor la locul arătat în contract	209
B. Executarea obligațiilor la locul în care cel obligat își are principalul stabiliment (sediul), domiciliul sau reședința	210
C. Executarea obligațiilor la locul unde se afla bunul determinat în momentul contractării	212

Titlul IV. Considerații privind particularitățile contractului de vânzare-cumpărare comercială	213
Capitolul I. Noțiunea contractului de vânzare-cumpărare comercială	213
<i>Secțiunea I. Sediul materiei</i>	<i>213</i>
<i>Secțiunea II. Comercialitatea - criteriu de delimitare a vânzării comerciale de vânzarea civilă.....</i>	<i>215</i>
<i>Secțiunea III. Intenția de revânzare.....</i>	<i>228</i>
<i>Secțiunea IV. Aspecte particulare ale vânzării-cumpărării comerciale</i>	<i>229</i>
<i>Secțiunea V. Definiția și caracterele juridice ale contractului de vânzare-cumpărare comercială</i>	<i>231</i>
Capitolul II. Condițiile generale de valabilitate ale contractului de vânzare-cumpărare comercială	232
<i>Secțiunea I. Capacitatea părților</i>	<i>232</i>
§1. Incapacitățile privind încheierea contractului de vânzare-cumpărare comercială.....	233
A. Interdicții prevăzute de Codul civil	233
B. Interdicții speciale de încheiere a contractului de vânzare-cumpărare prevăzute de legea comercială	235
<i>Secțiunea II. Consimțământul părților</i>	<i>237</i>
§1. Precizări prealabile	237
§2. Promisiunea de vânzare-cumpărare	237
<i>Secțiunea III. Obiectul contractului de vânzare-cumpărare</i>	<i>241</i>
§1. Lucrul vândut.....	241
§2. Prețul vânzării.....	246
Capitolul III. Efectele contractului de vânzare-cumpărare	251
<i>Secțiunea I. Transmiterea dreptului de proprietate și a riscurilor</i>	<i>251</i>
§1. Transmiterea dreptului de proprietate.....	251
A. Regulile generale stabilite de Codul civil	252

B. Excepții de la regula transmiterii de drept a proprietății	253
C. Regulile stabilite de Codul comercial	257
§2. Transferarea riscurilor	260
<i>Secțiunea II. Obligația părților în contractul de vânzare-cumpărare</i>	<i>265</i>
§1. Obligațiile vânzătorului	266
A. Obligația de predare a lucrului vândut.....	266
B. Obligația de garanție.....	270
1. Obligația de garanție contra evicțiunii	271
2. Garanția contra viciilor lucrului	273
C. Obligația de informare a cumpărătorului și obligația de securitate	287
1. Obligația de informare (sau de sfătuire).....	287
2. Obligația de securitate	289
§2. Obligațiile cumpărătorului	290
A. Obligația de plată a prețului	291
B. Obligația de a prelua lucrul vândut.....	293
C. Suportarea cheltuielilor vânzării	294
<i>Secțiunea III. Consecințele ce decurg din nerespectarea obligațiilor contractuale</i>	<i>294</i>
§1. Excepția de neexecutare.....	294
§2. Rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare	295
§3. Executarea coactivă	299
§4. Răspunderea pentru nerespectarea obligațiilor	301
<i>Secțiunea IV. Reguli speciale privind anumite vânzări.....</i>	<i>302</i>
§1. Vânzarea după greutate, număr sau măsură	302
§2. Vânzarea cu grămada	303
§3. Vânzarea pe încercate.....	304
§4. Vânzarea pe gustate	305
§5. Vânzarea după mostră	305
§6. Vânzarea după catalog.....	306
§7. Vânzarea cu preț redus	306
A. Vânzarea de lichidare	307

B. Vânzarea de soldare.....	308
C. Vânzările prin magazin sau prin depozit de fabrică	308
D. Vânzările promoționale	309

**Titlul V. Considerații privind particularitățile contractului
de mandat comercial..... 310**

Capitolul I. Noțiunea contractului de mandat comercial.....310

*Secțiunea I. Noțiune. Scurt istoric. Reglementare*310

*Secțiunea II. Definiția contractului de mandat.....*313

*Secțiunea III. Caracterele juridice ale contractului de mandat
comercial. Principalele particularități care îl
deosebesc de mandatul civil*314

§1. Caracterele juridice ale contractului de mandat
comercial

§2. Principalele caracteristici ale mandatului comercial
care îl deosebesc de mandatul civil

*Secțiunea IV. Delimitarea contractului de mandat de
contractul de comision. Contractul de agenție*320

§1. Delimitarea contractului de mandat de contractul
de comision

§2. Contractul de agenție - prezentare succintă.....

**Capitolul II. Condițiile de valabilitate ale contractului
de mandat comercial.....322**

§1. Consimțământul părților.....

§2. Capacitatea părților.....

§3. Obiectul contractului

Capitolul III. Efectele contractului de mandat comercial326

*Secțiunea I. Efectele contractului de mandat între părți*326

§1. Obligațiile mandatarului

A. Obligația de a executa mandatul

B. Obligația de a aduce la cunoștința terțului
împunerea în temeiul căreia acționează.....

C. Obligația de a-și îndeplini sarcinile cu bună-credință
și cu diligența unui bun proprietar

D. Obligația de a plăti dobânzi la sumele de bani cuenite mandantului	333
E. Obligația de a-l înștiința pe mandant despre executarea mandatului.....	334
§2. Obligațiile mandantului	337
A. Obligația de a pune la dispoziția mandatarului mijloacele necesare pentru executarea mandatului	337
B. Obligația de a plăti mandatarului remunerația datorată pentru executare	337
C. Obligația de a restitui toate cheltuielile făcute de mandatar pentru executarea mandatului	339
§3. Solidaritatea mandanților	339
§4. Privilegiul mandatarului	340
<i>Secțiunea II. Efectele executării contractului de mandat față de terți</i>	<i>343</i>
§1. Raporturile dintre mandant și terți	343
§2. Raporturile dintre mandatar și terți	344
Capitolul IV. Modificarea și încetarea contractului de mandat comercial	344
<i>Secțiunea I. Modificarea contractului de mandat comercial.....</i>	<i>344</i>
<i>Secțiunea II. Încetarea contractului de mandat comercial.....</i>	<i>346</i>
§1. Revocarea mandatului de către mandant	347
§2. Renunțarea mandatarului la mandat.....	349
§3. Moartea, interdicția și insolvabilitatea uneia dintre părți	349
Bibliografie.....	351